

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ

Відділ правового забезпечення Нотаріальної палати України

Допит нотаріуса

Посібник

Зміст

I. Загальні положення проведення допиту	2
II. Допит нотаріуса	10
III. Алгоритм дій нотаріуса у випадку проведення допиту	16
Додатки (зразки документів)	20
Додаток 1 ПРОТОКОЛ допиту потерпілого	20
Додаток 2 ПРОТОКОЛ допиту свідка	23
Додаток 3 ПРОТОКОЛ допиту підозрюваного	27
Додаток 4 ПРОТОКОЛ одночасного допиту осіб	30
Додаток 5 ПОСТАНОВА про проведення допиту (впізнання) у режимі відеоконференції	33
Додаток 6 ПРОТОКОЛ допиту в режимі відеоконференції	34

Допит нотаріуса

Досудове розслідування - стадія кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності, клопотання про закриття кримінального провадження.

Одним із заходів забезпечення кримінального провадження є проведення допиту. Порядок проведення допиту врегульований зокрема Кримінальним Процесуальним Кодексом України (№ 4651-VI від 13.04.2012 р., редакція від 26.12.2024 року, далі -КПК).

І. Загальні положення проведення допиту

Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій регламентується статтею 223 КПК України.

За загальними правилами - слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні. Підставами для проведення слідчої (розшукової) дії є наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення її мети.

Перед проведенням слідчої (розшукової) дії особам, які беруть у ній участь, роз'яснюються їх права і обов'язки, передбачені цим Кодексом, а також відповідальність, встановлена законом (ч. 3 ст. 223 КПК).

Проведення слідчих (розшукових) дій у нічний час (з 22 години до 6 години) не допускається, за винятком невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення чи втечі підозрюваного, а також крім здійснення кримінального провадження у порядку, встановленому статтею 615 КПК (ч. 4 ст. 223 КПК).

Слідча (розшукова) дія, що здійснюється за клопотанням сторони захисту, потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, проводиться за участю особи, яка її ініціювала, та (або) її захисника чи представника, крім випадків, коли через специфіку слідчої (розшукової) дії це неможливо або така особа письмово відмовилася від участі в ній.

Під час проведення такої слідчої (розшукової) дії присутні особи, що її ініціювали, мають право ставити питання, висловлювати свої пропозиції, зауваження та заперечення щодо порядку проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, які заносяться до протоколу (ч. 6 ст. 223 КПК).

Слідчі (розшукові) дії не можуть проводитися після закінчення строків досудового розслідування, крім їх проведення за дорученням суду у

випадках, передбачених частиною третьою статті 333 цього Кодексу. Будь-які слідчі (розшукові) або негласні слідчі (розшукові) дії, проведені з порушенням цього правила, є недійсними, а встановлені внаслідок них докази – недопустимими (ч. 8 ст. 223 КПК).

Процесуальний закон містить окрему статтю 224 КПК. Допит, яка визначає загальну процедуру проведення допиту.

Допит проводиться за місцем проведення досудового розслідування або в іншому місці за погодженням із особою, яку мають намір допитати. Кожний свідок допитується окремо, без присутності інших свідків (ч. 1 ст. 224 КПК).

Допит не може продовжуватися без перерви понад дві години, а в цілому - понад вісім годин на день (ч. 2 ст. 224 КПК).

Перед допитом встановлюється особа, роз'яснюються її права, а також порядок проведення допиту. У разі якщо вік особи не встановлено, але є підстави вважати, що особа є малолітньою або неповнолітньою, до встановлення віку такої особи її допит проводиться за правилами, передбаченими для допиту малолітньої або неповнолітньої особи. У разі допиту свідка він попереджається про кримінальну відповідальність за відмову давати показання і за давання завідомо неправдивих показань, а потерпілий - за давання завідомо неправдивих показань. За необхідності до участі в допиті залучається перекладач. (ч. 3 ст. 224 КПК).

У разі відмови підозрюваного відповідати на запитання, давати показання особа, яка проводить допит, зобов'язана його зупинити одразу після отримання такої заяви (ч. 4 ст. 224 КПК).

Під час допиту може застосовуватися фотозйомка, аудіо- та/або відеозапис (ч. 51 ст. 224 КПК).

Допитувана особа має право використовувати під час допиту власні документи і нотатки, якщо її показання пов'язані з будь-якими обчисленнями та іншими відомостями, які важко зберегти в пам'яті (ч. 6 ст. 224 КПК).

За бажанням допитуваної особи вона має право викласти свої показання власноручно. За письмовими показаннями особи їй можуть бути поставлені додаткові запитання (ч. 7 ст. 224 КПК).

Особа має право не відповідати на запитання з приводу тих обставин, щодо надання яких є пряма заборона у законі (таємниця сповіді, лікарська таємниця, професійна таємниця захисника, нотаріальна таємниця, таємниця нарадчої кімнати тощо) або які можуть стати підставою для підозри, обвинувачення у вчиненні нею, близькими родичами чи членами її сім'ї кримінального правопорушення, а також щодо службових осіб, які виконують негласні слідчі (розшукові) дії, та осіб, які конфіденційно співпрацюють із органами досудового розслідування (ч. 8 ст. 224 КПК). Зазначена норма не конкретизує певний закон, який обмежує доступ до тієї чи іншої інформації, і відповідно є бланкетною (бланкетні (відсильні) — норми непрямої дії, які самі не встановлюють правил поведінки, а мають відсильний характер до інших нормативних актів).

Слідчий, прокурор має право провести одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей у їхніх показаннях. На початку такого допиту встановлюється, чи знають викликані особи одна одну і в яких стосунках вони перебувають між собою. Свідки попереджаються про кримінальну відповідальність за відмову від давання показань і за давання завідомо неправдивих показань, а потерпілі - за давання завідомо неправдивих показань.

Викликаним особам по черзі пропонується дати показання про ті обставини кримінального провадження, для з'ясування яких проводиться допит, після чого слідчим, прокурором можуть бути поставлені запитання. Особи, які беруть участь у допиті, їх захисники чи представники мають право ставити одна одній запитання, що стосуються предмета допиту.

Оголошення показань, наданих учасниками допиту на попередніх допитах, дозволяється лише після давання ними показань.

У кримінальних провадженнях щодо злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи, а також щодо злочинів, вчинених із застосуванням насильства або погрозою його застосування, одночасний допит двох чи більше вже допитаних осіб для з'ясування причин розбіжностей в їхніх показаннях не може бути проведений за участю малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого разом з підозрюваним. (ч. 9 ст. 224 КПК).

Законодавець надає особі право на відмову від дачі показань.

Підстави, за наявності яких допитувана особа має право відмовитися давати показання:

1. Давання показань щодо себе, близьких родичів та членів своєї сім'ї, якщо це може стати підставою для підозри або обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення.

Законодавець надає особі право на відмову від дачі показань, якщо особа вважає, що це може мати негативні наслідки для неї, її сім'ї чи близьких родичів.

Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом. (ст. 63 Конституції України).

2. Надавання відомостей, які згідно з положеннями статті 65 КПК, не підлягають розголошенню.

Ця норма стосується спеціального кола суб'єктів, яким стала відома відповідна інформація у зв'язку з професійною діяльністю.

Частина 2 ст. 65 КПК передбачає, що **не можуть бути допитані як свідки:**

- адвокати - про відомості, які становлять адвокатську таємницю (п. 2 ч. 2 ст. 65 КПК);

- нотаріуси - про відомості, які становлять нотаріальну таємницю (п. 3 ч. 2 ст. 65 КПК);

- інші особи (вичерпне коло суб'єктів та перелік відомостей, які не підлягають розголошенню, міститься у статті 65 КПК).

Мета проведення допиту - одержання інформації про відомі допитуваному факти, що мають значення для розслідуваного кримінального провадження.

Згідно з ч. 1 ст. 95 КПК показання - це відомості, які надаються в усній або письмовій формі під час допиту підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом щодо відомих їм обставин у кримінальному провадженні, що мають значення для цього кримінального провадження.

Підозрюваний, обвинувачений, потерпілий мають право давати показання під час досудового розслідування та судового розгляду (ч. 2 ст. 95 КПК), **давати показання є правом допитуваної особи, а не обов'язком.**

Відповідно до положень ч. 3 ст. 95 КПК - Свідок зобов'язаний давати показання слідчому, прокурору, слідчому судді та суду, а експерт - слідчому судді та суду в установленому КПК порядку.

Якщо особа не подала заяву про вчинення щодо неї кримінального правопорушення або заяву про залучення її до провадження як потерпілого, то слідчий, прокурор, суд має право визнати особу потерпілою лише за її письмовою згодою (ч. 7 ст. 55 КПК). За відсутності такої згоди особа в разі необхідності може бути залучена слідчим (прокурором) до кримінального провадження як свідок на підставі ч. 7 ст. 55 КПК (окрім справ приватного обвинувачення).

Згідно з ч. 3 ст. 224 КПК, перед допитом встановлюється особа потерпілого, роз'яснюються його права, а також порядок проведення вказаної слідчої (розшукової) дії. Потерпілого попереджають про кримінальну відповідальність за давання завідомо неправдивих показань.

Фіксація допиту під час досудового розслідування оформлюється протоколом в усіх випадках, окрім допиту потерпілого слідчим суддею в порядку ст. 225 КПК.

Протокол допиту складається виключно тією посадовою особою, яка проводить допит (ч. 1 ст. 106 КПК).

Відповідно до положень ч. 3 ст. 104 КПК, **протокол допиту складається з трьох частин: вступної, описової та заключної.**

1. Вступна частина повинна містити такі відомості:

- місце, час проведення та назву процесуальної дії (протокол допиту потерпілого / свідка / підозрюваного / обвинуваченого, протокол додаткового допиту);
- особу, яка проводить процесуальну дію (прізвище, ім'я, по батькові, посада);

Повноваження проводити допит мають: слідчий; начальник органу досудового розслідування; співробітник оперативного підрозділу (тільки за дорученням слідчого, прокурора); співробітники інших підрозділів органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за дотриманням податкового законодавства (тільки у провадженні щодо кримінальних проступків).

- анкетні дані допитуваної особи (прізвище, ім'я, по-батькові, дата та місце народження, місце проживання, місце роботи або навчання, відомості про наявність судимості);

Законодавство не містить вичерпного переліку відомостей котрі потрібно зазначати у протоколі. Тому наведений перелік є орієнтовним та може змінюватися залежно від обставин кримінального провадження.

- анкетні дані всіх інших осіб, які присутні під час проведення конкретної процесуальної дії (прізвища, імена, по батькові, дати народження, місця проживання);

- інформацію про те, що особи, які беруть участь у процесуальній дії, заздалегідь повідомлені про застосування технічних засобів фіксації, характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються при проведенні процесуальної дії, умови та порядок їх використання;

- відомості про роз'яснення учасникам допиту їх процесуальних прав та обов'язків.

За наявності відповідних підстав до проведення допиту можуть залучатися:

- представник особи яку допитують (залучається за бажанням особи);
- перекладач або сурдоперекладач (залучається у випадках, якщо особа яку допитують не володіє мовою, на якій ведеться судочинство);

- сторона захисту, якщо вона заявила клопотання про допит особи яку допитують (обов'язково за винятком випадків письмової відмови від участі або коли через специфіку допиту їх присутність неможлива);

- поняті (за розсудом слідчого або для засвідчення факту відмови допитуваної особи підписати протокол);

Відповідно до положень ч. 1ст. 107 КПК, за клопотанням учасників кримінального провадження застосування технічних засобів фіксації слідчої (розшукової) дії в тому числі й допиту потерпілого) є обов'язковим.

2. Описова частина повинна містити такі відомості:

- показання допитуваної особи отримані в результаті процесуальної дії важливі для цього кримінального провадження, в тому числі виявлені та/або надані речі і документи;

- додаткові питання до допитуваної особи (якщо вони задавалися) із зазначенням процесуального статусу особи (крім слідчого), яка задала питання та змісту заданого питання;

- відповіді допитуваної особи на додаткові питання.

Згідно з ч. 2 ст. 104 КПК, у випадку фіксування допиту технічними засобами, текст показань може не вноситися до протоколу за умови, що жоден з учасників процесуальної дії не наполягає на цьому.

3. *Заклучна частина* повинна містити такі відомості:

- спосіб ознайомлення учасників зі змістом протоколу (протокол може бути прочитаний кожним учасником особисто, або слідчим вголос, або один учасник буде читати іншому зміст протоколу вголос);

- зауваження й доповнення до протоколу з боку учасників процесуальної дії (якщо зауваження або доповнення висловлене, його зміст повинен бути зазначений у протоколі, якщо ані зауважень, ані доповнень не надійшло, це також потрібно чітко зазначити);

- підписи осіб, які брали участь у допиті, а також підпис слідчого.

Додатковий допит

Мета проведення додаткового допиту – одержання нових показань або доповнення раніше наданих показань, їх належна процесуальна фіксація та відображення в матеріалах кримінального провадження.

Заборони чи будь-яких обмежень щодо процесуальної можливості та кількості проведення додаткових допитів з одним учасником кримінального провадження чинне кримінальне процесуальне законодавство не передбачає.

Це питання віддане на розсуд слідчому (*ч. 1 та ч. 5 ст. 40 КПК*) з урахуванням складності провадження та обставин вчиненого кримінального правопорушення.

Загальні правила та форма проведення додаткового допиту нічим не відрізняються від правил та способу проведення «основного» допиту, регламентованих у ст. 224 та гл. 20 КПК.

При цьому факт проведення попереднього допиту допитуваної особи не звільняє слідчого від обов'язку повторного роз'яснення допитуваній особі її процесуальних прав та обов'язків, передбачених у ст. 42 КПК, а також подбати про забезпечення права на захист допитуваної особи та надати можливість спілкування з захисником як перед, так і після проведення вказаної слідчої (розшукової) дії (*п. 3 ч. 3 ст. 42 КПК*).

Крім того, слідчий (прокурор) також не звільняється від обов'язку залучення додаткових учасників, участь яких у проведенні згаданої слідчої (розшукової) дії, згідно з вимогами КПК, є обов'язковою (*наприклад* перекладач або сурдоперекладач та ін.).

Особливості проведення додаткового допиту:

- оголошення показань, наданих учасниками допиту на попередніх допитах, дозволяється лише після давання ними показань (*абз. 3 ч. 9 ст. 224 КПК*);

- у разі допиту свідка він попереджається про кримінальну відповідальність за відмову давати показання і за давання завідомо неправдивих показань, а потерпілий - за давання завідомо неправдивих показань.

(ч. 3 ст. 224 КПК);

- у разі відмови підозрюваного відповідати на запитання, давати показання особа, яка проводить допит, зобов'язана його зупинити одразу після отримання такої заяви (ч. 4 ст. 224 КПК);

- якщо особа, яка брала участь у проведенні процесуальної дії, відмовилася підписати протокол, про це зазначається в протоколі. Такій особі надається право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання, які заносяться до протоколу. Факт відмови особи від підписання протоколу, а також факт надання письмових пояснень особи щодо причин такої відмови засвідчується підписом її захисника (законного представника), а у разі його відсутності - понятих. (ч. 6 ст. 104);

- під час додаткового допиту може застосовуватися фотозйомка, аудіо-та/або відеозапис (ч. 5 ст. 224 КПК);

- під час додаткового допиту допитувана особа також має право використовувати власні документи й нотатки, якщо її показання пов'язані з будь-якими обчисленнями та іншими відомостями, які важко зберегти в пам'яті (ч. 6 ст. 224 КПК);

- додатковий допит не може продовжуватися без перерви понад дві години, а в цілому - понад вісім годин на день (ч. 2 ст. 224 КПК);

- додатковий допит у передбачених ст. 52 КПК випадках також проводиться з обов'язковою участю захисника.

Відповідно до ст. 138 КПК - поважними причинами неприбуття особи на виклик є:

- 1) затримання, тримання під вартою або відбування покарання;
- 2) обмеження свободи пересування внаслідок дії закону або судового рішення;
- 3) обставини непереборної сили (епідемії, військові події, стихійні лиха або інші подібні обставини);
- 4) відсутність особи у місці проживання протягом тривалого часу внаслідок відрядження, подорожі тощо;
- 5) тяжка хвороба або перебування в закладі охорони здоров'я у зв'язку з лікуванням або вагітністю за умови неможливості тимчасово залишити цей заклад;
- 6) смерть близьких родичів, членів сім'ї чи інших близьких осіб або серйозна загроза їхньому життю;
- 7) несвоєчасне одержання повістки про виклик;
- 8) інші обставини, які об'єктивно унеможливають з'явлення особи на виклик.

Наслідки неприбуття на виклик.

Якщо підозрюваний, обвинувачений, свідок, потерпілий, цивільний відповідач, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, який був у встановленому КПК порядку викликаний (зокрема, наявне підтвердження отримання ним повістки про виклик або ознайомлення з її змістом іншим шляхом), не з'явився без поважних причин або не повідомив про причини свого неприбуття, на нього накладається грошове стягнення, на підставі ч. 1 ст. 139 КПК, у розмірі:

- від 0,25 до 0,5 розміру мінімальної заробітної плати - у випадку неприбуття на виклик слідчого, прокурора;
- від 0,5 до 2 розмірів мінімальної заробітної плати - у випадку неприбуття на виклик слідчого судді, суду.

Крім того, за злісне ухилення від явки потерпілий несе відповідальність, встановлену законом (*ч. 3 ст. 139 КПК*).

II. Допит нотаріуса

Допит – це слідча (розшукова) дія, змістом якої є одержання показань від особи, яка володіє відомостями, що мають значення для розслідуваного кримінального правопорушення.

Під час досудового розслідування допит є одним з ключових способів збирання доказів.

Досить часто трапляються ситуації, коли правоохоронці зловживають своїми повноваженнями і намагаються отримати від свідка інформацію, що підпадає під комерційну, банківську або іншу таємницю, яка охороняється законом. В окремих випадках правоохоронці намагаються отримати такі відомості від свідка під тиском, погрожуючи притягненням до кримінальної відповідальності за відмову від давання показань, що дійсно передбачено ст. 385 Кримінального кодексу України (далі – КК).

Процедуру проведення допиту регламентує стаття 224 КПК.

Зокрема, ч. 8 ст. 224 КПК передбачає невичерпний перелік підстав, за наявності яких особа має право не відповідати на запитання слідчого.

Серед них – запитувана інформація, щодо надання якої є пряма заборона у законі - нотаріальна таємниця.

Тому в таких випадках слід керуватися ч. 1 ст. 162 КПК, яка відносить окремі категорії інформації до охоронюваної законом таємниці: до яких серед іншого належить таємниця вчинення нотаріальних дій.

Згідно з п. 3 ч. 2 ст. 65 КПК нотаріуси не можуть бути допитані як свідки про відомості, які становлять нотаріальну таємницю.

У відповідності до ч. 11 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат» **нотаріус не має права давати свідчення в якості свідка щодо відомостей, які становлять нотаріальну таємницю**, крім випадків, коли цього вимагають особи, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії.

З огляду на це, коли правоохоронці під час допиту нотаріуса, намагаючись уникнути встановленого КПК судового контролю, ставлять питання щодо відомостей, які становлять нотаріальну таємницю, нотаріус має право не відповідати.

Відповідно до Закону України «Про нотаріат»
(далі - ЗУ «Про нотаріат»):

Нотаріус зобов'язаний зберігати нотаріальну таємницю на підставі та в порядку, встановленому законом, зокрема статтею 5 ЗУ «Про нотаріат» передбачено що нотаріус зобов'язаний зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку з вчиненням нотаріальних дій;

Нотаріальна таємниця - сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо (ч. 1 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»).

Нотаріус та особи, зазначені у статті 1 цього Закону, а також помічник нотаріуса зобов'язані зберігати нотаріальну таємницю, навіть якщо їх діяльність обмежується наданням правової допомоги чи ознайомленням з документами і нотаріальна дія або дія, яка прирівнюється до нотаріальної, не вчинялась (*ч. 2 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Обов'язок дотримання нотаріальної таємниці поширюється також на осіб, яким про вчинені нотаріальні дії стало відомо у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків чи іншої роботи, на осіб, залучених для вчинення нотаріальних дій у якості свідків, та на інших осіб, яким стали відомі відомості, що становлять предмет нотаріальної таємниці (*ч. 3 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Особи, винні в порушенні нотаріальної таємниці, несуть відповідальність у порядку, встановленому законом (*ч. 4 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Довідки про вчинені нотаріальні дії та копії документів, що зберігаються у нотаріуса, видаються нотаріусом виключно фізичним та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії. У разі смерті особи чи визнання її померлою такі довідки видаються спадкоємцям померлого. У разі встановлення опіки над майном фізичної особи, яка визнана безвісно відсутньою, або особи, зниклої безвісти за особливих обставин, опікун, призначений над таким майном, має право отримувати довідки про нотаріальні дії, вчинені стосовно таких осіб або за їх дорученням, якщо це необхідно для вжиття заходів, пов'язаних з опікою над майном. (*ч. 7 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Довідки про вчинені нотаріальні дії та інші документи надаються нотаріусом протягом десяти робочих днів на обґрунтовану письмову вимогу суду, прокуратури, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування у зв'язку з кримінальним провадженням, цивільними, господарськими, адміністративними справами, справами про адміністративні правопорушення, що знаходяться у провадженні цих органів, з обов'язковим зазначенням номера справи та прикладенням гербової печатки відповідного органу, а також на обґрунтовану письмову вимогу державного виконавця, приватного виконавця за виконавчим провадженням з обов'язковим зазначенням номера виконавчого провадження та реквізитів виконавчого документа, на підставі якого здійснюється виконавче провадження, Національному агентству з питань запобігання корупції - на його письмовий запит, здійснений з метою виконання повноважень, визначених Законом України "Про запобігання корупції", Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню - на їхню обґрунтовану письмову вимогу, направлену у зв'язку з розглядом справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у встановлений органом Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення строк. (*ч. 8 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Витяг зі Спадкового реєстру про наявність складеного заповіту видається тільки заповідачу, а після смерті заповідача - будь-якій особі, яка пред'явила свідоцтво про смерть або інший документ, що підтверджує факт смерті заповідача (одного із заповідачів) (*ч. 10 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»*).

Нотаріус не має права давати свідчення в якості свідка щодо відомостей, які становлять нотаріальну таємницю, крім випадків, коли цього вимагають

особи, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії (ч. 11 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»).

Нотаріус на письмовий запит податкових органів, державного виконавця, приватного виконавця, Національного агентства з питань запобігання корупції надає інформацію про вступ фізичної особи у права спадкоємця з обов'язковим зазначенням повних даних про таку особу та даних про майно, отримане за правом успадкування (ч. 4 ст. 13 ЗУ «Про нотаріат»).

Враховуючи специфіку воєнного стану, законодавець встановлює виняток із загального правила щодо використання показань, отриманих під час допиту свідка, потерпілого або одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб у кримінальному провадженні.

Згідно з частиною 11 статті 615 КПК України, в умовах воєнного стану - показання, отримані під час допиту свідка, потерпілого, у тому числі одночасного допиту двох чи більше вже допитаних осіб, у кримінальному провадженні, що здійснюється в умовах воєнного стану, можуть бути використані як докази в суді виключно у випадку, якщо хід і результати такого допиту фіксувалися за допомогою доступних технічних засобів відеофіксації.

У переважній більшості ситуацій, які виникають під час розслідування у кримінальних провадженнях, **нотаріус зазвичай допитується як свідок.**

Відповідно до ч. 1 ст. 65 КПК свідком є фізична особа, якій відомі або можуть бути відомі обставини, що підлягають доказуванню під час кримінального провадження, і яка викликана для давання показань.

Згідно з ч. 2 ст. 65 КПК нотаріуси не можуть бути допитані як свідки про відомості, які становлять нотаріальну таємницю.

Нотаріальна таємниця - сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо.

Нотаріус, а також помічник нотаріуса зобов'язані зберігати нотаріальну таємницю, навіть якщо їх діяльність обмежується наданням правової допомоги чи ознайомленням з документами і нотаріальна дія або дія, яка порівнюється до нотаріальної, не вчинялась.

Обов'язок дотримання нотаріальної таємниці поширюється також на осіб, яким про вчинені нотаріальні дії стало відомо у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків чи іншої роботи, на осіб, залучених для вчинення нотаріальних дій у якості свідків, та на інших осіб, яким стали відомі відомості, що становлять предмет нотаріальної таємниці.

Таким чином, **загальне правило передбачає заборону допитувати нотаріуса з питань професійної діяльності.**

Особи, винні в порушенні нотаріальної таємниці, несуть відповідальність у порядку, встановленому законом.

Заборона допитувати нотаріуса з питань професійної діяльності - не є абсолютною.

Відповідно до ч. 3 ст. 65 КПК особи, які згідно ч. 2 ст. 65 КПК не можуть бути допитані як свідки, можуть бути звільнені від обов'язку зберігати професійну таємницю, особою, що довірила їм ці відомості, у визначеному нею обсязі. Таке звільнення здійснюється у письмовій формі за підписом особи, що довірила зазначені відомості.

При цьому, слід мати на увазі, що нотаріальна таємниця поширюється щодо усіх осіб, які брали участь при вчиненні нотаріальної дії. У випадку з одностороннім правочином, це є лише особа, яка вчиняла цей правочин (довіритель, заповідач), у випадку з дво- чи багато сторонніми правочинами – усі сторони договору.

Таким чином, **нотаріус може бути допитаний як свідок щодо його професійної діяльності, виключно якщо усі особи, які довірили нотаріусу нотаріальну таємницю у письмовій формі звільнять нотаріуса від обов'язку зберігати нотаріальну таємницю з зазначенням обсягу інформації, яку нотаріус має право повідомити.**

На нотаріусів законом може бути покладено вчинення інших дій, відмінних від нотаріальних, з метою надання їм юридичної вірогідності.

На сьогодні є досить поширеною ситуація, коли нотаріуса допитують, як свідка, не у зв'язку з вчиненням (невчиненням) нотаріальних дій (надання консультацій, роз'яснень, тощо), а у зв'язку з виконанням нотаріусом повноважень державного реєстратора.

Нотаріуси наділені повним спектром повноважень у сфері державної реєстрації, тобто нотаріуси є «повноцінними» державними реєстраторами, які проводять реєстраційні дії.

Нотаріус несе відповідальність за порушення вимог законодавства при державній реєстрації, що може призвести до вжиття заходів до нотаріуса як державного реєстратора (тимчасове блокування доступу державного реєстратора до Державного реєстру прав; анулювання доступу державного реєстратора до Державного реєстру прав; притягнення до адміністративної відповідальності державного реєстратора; направлення до Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України подання щодо анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю), кримінальної відповідальності.

Нотаріус, який допитується як державний реєстратор, має право на правову допомогу та захист.

Допит нотаріуса як державного реєстратора передбачає особливості, які відрізняються від допиту нотаріуса як свідка.

Нотаріус, який є державним реєстратором, може бути допитаний у кримінальному провадженні або у судовому розгляді щодо його дій як реєстратора, але з певними обмеженнями.

Допит нотаріуса як державного реєстратора має здійснюватися з дотриманням вимог кримінального процесуального кодексу України та з урахуванням прав та обов'язків нотаріуса.

Виклик для допиту чи участі в іншій процесуальній дії.

Відповідно до ч. 1 ст. 133 КПК - слідчий, прокурор під час досудового розслідування має право викликати підозрюваного, свідка, потерпілого або іншого учасника кримінального провадження у встановлених КПК випадках для допиту чи участі в іншій процесуальній дії.

Згідно з ч. 1 ст. 135 КПК - особа викликається до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду шляхом вручення повістки про виклик, надіслання її поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком, здійснення виклику по телефону або телеграмою.

Відповідно до ст. 136 КПК - належним підтвердженням отримання особою повістки про виклик або ознайомлення з її змістом іншим шляхом є розпис особи про отримання повістки, в тому числі на поштовому повідомленні, відеозапис вручення особі повістки, будь-які інші дані, які підтверджують факт вручення особі повістки про виклик або ознайомлення з її змістом.

Якщо особа попередньо повідомила слідчого, прокурора, слідчого суддю, суд про адресу своєї електронної пошти, надіслана на таку адресу повістка про виклик вважається отриманою у випадку підтвердження її отримання особою відповідним листом електронної пошти.

Виходячи з цього, у випадку формат спілкування з представниками правоохоронних органів рекомендується перевести із телефонних розмов на документальний рівень, а саме вимагати надання повістки про виклик у будь-який з передбачених законом способів, зокрема варто звернутись з проханням надалі всі виклики здійснювати письмово.

Основним у цьому випадку є інформація про майбутній допит і строк його проведення.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 137 КПК у повістці про виклик повинно бути зазначено:

- 1) прізвище та посада слідчого, прокурора, слідчого судді, судді, який здійснює виклик;
- 2) найменування та адреса суду або іншої установи, до якої здійснюється виклик, номер телефону чи інших засобів зв'язку;
- 3) ім'я (найменування) особи, яка викликається, та її адреса;
- 4) найменування (номер) кримінального провадження, в рамках якого здійснюється виклик;
- 5) процесуальний статус, в якому перебуває викликана особа;
- 6) час, день, місяць, рік і місце прибуття викликаної особи;
- 7) процесуальна дія (дії), для участі в якій викликається особа;
- 8) наслідки неприбуття особи за викликом із зазначенням тексту відповідних положень закону, в тому числі можливість застосування приводу, та здійснення спеціального досудового розслідування чи спеціального судового провадження;
- 9) передбачені цим Кодексом поважні причини, через які особа може не з'явитися на виклик, та нагадування про обов'язок заздалегідь повідомити про неможливість з'явлення;
- 10) підпис слідчого, прокурора, слідчого судді, судді, який здійснив виклик.

За загальним правилом, відповідно до ч. 9 ст. 135 КПК Особа має отримати повістку про виклик або бути повідомленою про нього іншим шляхом не пізніше ніж за три дні до дня, коли вона зобов'язана прибути за викликом.

У разі відсутності у тексті виклику окремої інформації, яка вимагається згідно зі ст. 137 КПК, у разі потреби можна вказати на відповідні недоліки, а саме подати письмову заяву на ім'я керівника органу досудового розслідування про надходження документа, який не дає можливості підготуватися до процесуальної дії належним чином і не є за своєю сутністю повісткою про виклик.

У разі якщо повістку вручили несвоєчасно, можливо у разі потреби звернутися з письмовою заявою в якій повідомити про неможливість прибуття, внаслідок несвоєчасного виклику.

III. Алгоритм дій нотаріуса у випадку проведення допиту

Нотаріус може реалізувати право, гарантоване кожному громадянину статтею 59 Конституції України на професійну правничу допомогу.

Зазвичай нотаріус не є фахівцем у галузі кримінального та кримінального процесуального законодавства. **Буде логічним та доцільним для нотаріуса під час допиту звернутися до адвоката за отриманням правової допомоги.**

Стаття 32 Конституції України визначає, що ніхто не може зазнавати втручання в особисте і сімейне життя особи, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Положенням Конституції повною мірою відповідають положення КПК, які забороняють допитувати нотаріуса як свідка і визначають обставини та умови, за якими проведення допиту є неможливим.

Допит нотаріуса повинен провадитися виключно за вимогами законодавства, зокрема КПК та Законом України «Про нотаріат».

Нотаріус повинен розібратися чи пов'язаний допит з його професійною діяльністю та пам'ятати, що нотаріус зобов'язаний зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку з вчиненням нотаріальних дій.

ВАЖЛИВО!!!

Не можуть бути допитані як свідки:

- **нотаріуси** - про відомості, які становлять нотаріальну таємницю (п. 3 ч. 2 ст. 65 КПК).

- **особи, які за законом зобов'язані зберігати в таємниці відомості, що були довірені їм у зв'язку з наданням професійної правничої допомоги** (п. 2 ч. 1 ст. 70 ЦПК), (п. 2 ч. 1 ст. 66 КАСУ).

У відповідності до ст. 5 ЗУ «Про нотаріат» нотаріус зобов'язаний зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку з вчиненням нотаріальних дій.

Нотаріус не має права давати свідчення в якості свідка щодо відомостей, які становлять нотаріальну таємницю, крім випадків, коли цього вимагають особи, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії (ч. 11 ст. 8 ЗУ «Про нотаріат»).

Зазначені положення Конституції України, КПК, ЦПК, КАСУ, ЗУ «Про нотаріат» не дають можливості допитувати нотаріуса як свідка та підтверджують, що без згоди особи отримати конфіденційну інформацію, що стосується цієї особи, неможливо, проте визначають обставини та умови, за яких проведення допиту є можливим.

Не викликає сумніву той факт, що інформація, яка є нотаріальною таємницею, водночас є і конфіденційною. Особи, винні в порушенні нотаріальної таємниці, несуть відповідальність в порядку, встановленому законом.

Процедура звільнення нотаріуса від обов'язку зберігати нотаріальну таємницю закріплена у ст. 8 ЗУ «Про нотаріат» та у ч. 3 ст. 65 КПК.

Виклик на допит нотаріуса як свідка, за умови його реального звільнення від обов'язку збереження нотаріальної таємниці у кримінальному провадженні є виправданим та законним.

Підставою для проведення допиту вважається наявність достатніх даних, які вказують на те, що тій чи іншій особі відомі або можуть бути відомі певні відомості і факти, які мають значення для кримінального правопорушення.

Як правило, допит проводиться за місцем проведення досудового розслідування, проте можливий допит нотаріуса за місцем його роботи.

У більшості ситуацій, які виникають під час розслідування у кримінальних провадженнях, нотаріуса зазвичай допитують як свідка.

Відповідно до ст. 19 Конституції України існує право свідка не робити те, що не передбачено законом, а саме не відповідати на запитання слідчого чи прокурора, якщо їх повноваження не підтверджені.

Важливі аспекти допиту:

1. Потрібно переконатись, що слідчу дію проводить та особа, яка має її проводити, доцільно попросити слідчого надати підтвердження своїх повноважень на проведення досудового розслідування у конкретному кримінальному провадженні, номер якого зазначено у повістці.

2. Вимагати пред'явити службові посвідчення кожного з представників правоохоронних органів, і звірити їх обличчя з фотографіями в посвідченнях.

3. Якщо при допиті присутні інші особи, слід запитати, чи є вони учасниками допиту. В разі коли присутні особи є учасниками допиту данні зазначених осіб повинні бути внесені до протоколу допиту ще до його початку. Всі інші особи є сторонніми особами і не повинні бути присутніми під час допиту. *В цьому разі нотаріус повинен заявити слідчому, що при сторонніх особах слідча дія не може проводитись.*

4. Слідчий (прокурор) відповідно до законодавства України встановлює особу, яку допитує, вносить до протоколу анкетні данні допитуваної особи.

Після встановлення особи, яка підлягає допиту, слідчий повинен роз'яснити, у зв'язку з яким кримінальним провадженням особу викликали для допиту та попередити про кримінальну відповідальність за відмову давати показання і за давання завідомо неправдивих показань, що підтверджується власноручним підписом свідка в протоколі перед початком допиту.

5. Чинне законодавство, зокрема ст. 224 КПК зобов'язує особу, яка проводить допит, роз'яснити свідку його права та обов'язки.

6. Якщо слідчий чи прокурор «роз'яснивши» під підпис нотаріуса ч. 3 ст. 65 КПК, не демонструє нотаріусу документ, яким його звільнили від обов'язку зберігати нотаріальну таємницю, або не має згоди усіх осіб, які довірили нотаріусу інформацію, що належить до нотаріальної таємниці, нотаріусу варто продиктувати слідчому таку фразу: *«Не можу давати свідчення у зв'язку з недотриманням слідчим положень ч. 3 ст. 65 КПК».*

Якщо слідчий не зазначить вказаної фрази у протоколі, то необхідно записати зазначений текст у протокол власноручно (*відповідне право передбачене п. 7 ч. 1 ст. 66 КПК*).

Слід враховувати потенційні ризики, які виникають у разі, якщо слідчий чи прокурор нададуть нотаріусу письмову заяву, якою його звільняють від обов'язку зберігання нотаріальної таємниці із зазначенням обсягу відповідної таємниці, який можна розкрити і наявним підписом особи, що зробила таку заяву.

Зокрема, у такій ситуації не можна бути впевненим щодо того, чи зроблена відповідна заява добровільно, чи підписаний документ належною особою тощо.

Незважаючи на певні сумніви, у зв'язку з формальним дотриманням ч. 3 ст. 65 КПК нотаріус повинен давати свідчення.

У цьому випадку варто почати з фрази: *«оскільки слідчим (прокурором) мені було продемонстровано заяву від імені особи (П.І.П.), яка звільняє мене як нотаріуса від обов'язку зберігати нотаріальну таємницю з зазначенням обсягу інформації (бажано деталізувати: дата, реєстровий номер тощо), а також містить власноручний підпис згаданої особи, даю такі свідчення»*.

Якщо, ознайомившись з протоколом допиту перед його підписанням, у тексті протоколу не буде зазначено вказаного виразу, то варто його зазначити власноручно.

7. Законодавець передбачив фіксацію процесуальної дії: - рішення про фіксацію процесуальної дії за допомогою технічних засобів під час досудового розслідування приймає особа, яка проводить відповідну процесуальну дію. За клопотанням учасників процесуальної дії застосування технічних засобів фіксування є обов'язковим (*ч. 1 ст. 107 КПК*).

Недодержання порядку, закріпленого в КПК, призводить до недійсності (бездоказовості) згаданих дій: - незастосування технічних засобів фіксування кримінального провадження у випадках, якщо воно є обов'язковим, тягне за собою недійсність відповідної процесуальної дії та отриманих внаслідок її вчинення результатів, за винятком випадків, якщо сторони не заперечують проти визнання такої дії та результатів її здійснення чинними (*ч. 6 ст. 107 КПК*).

8. Нотаріус має право:

- ознайомлюватися з протоколом допиту та заявляти клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень, а також власноручно робити такі доповнення (*п. 7 ч. 1 ст. 66 КПК*)

- за бажанням викласти свої показання власноручно (*ч. 7 ст. 224 КПК*).

9. За наслідками проведення допиту слідчий (прокурор) складає протокол. Якщо допит фіксувався з допомогою технічних засобів, текст показань може не вноситись до відповідного протоколу за умови, що жоден з учасників процесуальної дії не наполягає на цьому. У такому разі в протоколі зазначається, що показання зафіксовано за допомогою технічних засобів та вказується на якому носії інформації зафіксовано показання, який додається до протоколу.

10. Після ознайомлення з протоколом допиту, внесення до нього змін, доповнень і зауважень, підписання протоколу, повідомлення нотаріуса про закінчення допиту необхідно звернутись до слідчого (прокурора) з проханням зробити відмітку у повістці (якщо нотаріус викликаний на допит до органів досудового розслідування), зазначивши з якого часу і по який час нотаріус перебував на допиті.

Якщо допит проводився в одному з підрозділів Національної поліції, органів досудового розслідування, то перед виходом зі згаданої установи нотаріусу запропонують розписатись у книзі відвідувачів і при цьому запитують: «Чи є у вас скарги?»

В разі порушення слідчим (прокурором) вимог законодавства - оптимальним варіантом у подібній ситуації буде запис такого змісту: *«Заяву про незаконні дії слідчого (прізвище, ініціали) буде подано до компетентного органу»*.

12.06.2025

Відділ правового забезпечення НПУ

Дякуємо за експертну допомогу у підготовці посібників Олегу Поповченку, адвокату, експерту з питань захисту нотаріальної діяльності, к.ю.н., співзасновнику АО «Нотар Захист Груп», автору книги «Енциклопедія захисту нотаріальної діяльності».

Додатки (зразки документів)

Додаток 1
ПРОТОКОЛ
допиту потерпілого

ПРОТОКОЛ допиту потерпілого

Місто (сел.) _____

« ____ » _____ 20 ____ року

Допит розпочато о « ____ » год. « ____ » хв.

Допит закінчено о « ____ » год. « ____ » хв.

_____,
(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » _____ 20__ року, у приміщенні _____ в присутності осіб, яким роз'яснені вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії: _____

_____,
(їх прізвище, ім'я, по батькові, дата народження та місце проживання, підпис)
яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

_____, з дотриманням вимог статей 55, 56, 95, 104, 106, 223, 224 КПК України, допитав як потерпілого:

1. Прізвище, ім'я та по батькові _____
2. Дата та місце народження _____
3. Національність _____
4. Громадянство _____
5. Освіта _____
6. Місце роботи (навчання) _____
7. Рід заняття та посада _____
8. Місце проживання (реєстрації) _____
9. Судимість _____
10. Чи являється депутатом (якої Ради) _____
11. Відомості про паспорт або інший документ, що засвідчує особу _____

Потерпілому роз'яснено, що його викликано для дачі показань у кримінальному провадженні _____

(вказати у зв'язку з чим та в якому провадженні він допитується)

Потерпілому _____ роз'яснено зміст ст. 63 Конституції України про те,
(П.І.Б.)

що особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначене законом _____

(підпис)

Потерпілому _____ роз'яснено зміст ст. 18 КПК України про свободу
(П.І.Б.)
від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів чи членів сім'ї

(підпис)
Потерпілому _____ роз'яснено порядок проведення допиту, його права,
(П.І.Б.)
передбачені ст. 56 КПК України, та обов'язки, передбачені ст. 57 КПК України

(підпис)
Потерпілого _____ попереджено про кримінальну відповідальність,
передбачену ст. 384 КК України (Завідомо неправдиве показання) _____

(підпис)
Ознайомившись із своїми правами, потерпілий заявив, що бажає давати показання
мовою та викладати їх _____.
(вказати мову) (під запис або власноручно)

Послуг перекладача _____.
(потребує, не потребує)

Потерпілий: _____
(прізвище, ініціали, підпис потерпілого)

По суті поставлених запитань потерпілий _____ дав наступні
показання: _____

(вказати отримані в результаті процесуальної дії відомості, важливі для цього кримінального
провадження)

Показання зафіксовані на носії інформації _____

_____,
(вказати характеристики носіїв інформації у випадку застосування технічних засобів
фіксації)

які додаються до даного протоколу.

За результатами фіксування допиту технічними засобами від учасників процесуальної
дії клопотання про внесення тексту показань до протоколу допиту _____.
(надходили, не надходили)

Учасникам процесуальної дії повідомлено про спосіб ознайомлення із змістом
протоколу, а саме _____.
(надання письмового протоколу, перегляд або прослуховування носіїв інформації у випадку
застосування технічних засобів фіксації)

Після ознайомлення з текстом протоколу допиту від учасників процесуальної дії
клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень _____.
(не надходили; якщо надійшли, вказати, що саме)

Потерпілий _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Учасники _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

_____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Допитав: _____
(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Від підписання протоколу допиту відмовляюсь у зв'язку з _____

(вказати причини такої відмови з боку потерпілого або іншого учасника процесуальної дії)

Потерпілий _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Представник _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Поняті (у разі відсутності представника (захисника) потерпілого):

1. _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) (підпис)

2. _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) (підпис)

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Додаток 2
ПРОТОКОЛ
допиту свідка

ПРОТОКОЛ
допиту свідка

Місто (сел.) _____

« ____ » _____ 20 ____ року

Допит розпочато о « ____ » год. « ____ » хв.

Допит закінчено о « ____ » год. « ____ » хв.

_____ (слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » _____ 20 ____ року у приміщенні

в присутності осіб, яким роз'яснені вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії: _____

_____ (їх прізвище, ім'я, по батькові, дата народження та місце проживання, підпис)
яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

з дотриманням вимог статей 65, 66, 95, 104, 106, 223, 224 КПК України, допитав як свідка:

1. Прізвище, ім'я та по батькові _____
2. Дата та місце народження _____
3. Національність _____
4. Громадянство _____
5. Освіта _____
6. Місце роботи (навчання) _____
7. Рід заняття та посада _____
8. Місце проживання (реєстрації) _____
9. Судимість _____
10. Чи являється депутатом (якої Ради) _____
11. Відомості про паспорт або інший документ, що засвідчує особу _____

Свідку роз'яснено, що його викликано для дачі показань у кримінальному провадженні

_____ (вказати у зв'язку з чим та в якому провадженні він допитується)
Свідкові _____ роз'яснено зміст ст. 63 Конституції України про те, що
(П.І.Б.)

особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначене законом _____

(підпис)

Свідкові _____ роз'яснено зміст ст. 18 КПК України про свободу від
(П.І.Б.)

самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів чи членів сім'ї.

_____ (підпис)

Свідкові _____ роз'яснено порядок проведення допиту та його права
(П.І.Б.)

та обов'язки, передбачені ст. 66 КПК України, згідно з якою:

1. Свідок має право:

1) знати, у зв'язку з чим і в якому кримінальному провадженні він допитується;
2) користуватися під час давання показань та участі у проведенні інших процесуальних дій правовою допомогою адвоката, повноваження якого підтверджуються згідно з положеннями статті 50 Кримінального процесуального кодексу України (*а саме: 1) свідоцтвом про право на зайняття адвокатською діяльністю; 2) ордером, договором із захисником або дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги*);

3) відмовитися давати показання щодо себе, близьких родичів та членів своєї сім'ї, що можуть стати підставою для підозри, обвинувачення у вчиненні ним, близькими родичами чи членами його сім'ї кримінального правопорушення, а також показання щодо відомостей, які згідно з положеннями статті 65 цього Кодексу не підлягають розголошенню (*а саме – не можуть бути допитані як свідки: 1) захисник, представник потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача, законний представник потерпілого, цивільного позивача у кримінальному провадженні – про обставини, які стали їм відомі у зв'язку з виконанням функцій представника чи захисника; 2) адвокати – про відомості, які становлять адвокатську таємницю; 3) нотаріуси – про відомості, які становлять нотаріальну таємницю; 4) медичні працівники та інші особи, яким у зв'язку з виконанням професійних або службових обов'язків стало відомо про хворобу, медичне обстеження, огляд та їх результати, інтимну і сімейну сторону життя особи – про відомості, які становлять лікарську таємницю; 5) священнослужителі – про відомості, одержані ними на сповіді віруючих; 6) журналісти – про відомості, які містять конфіденційну інформацію професійного характеру, надану за умови нерозголошення авторства або джерела інформації; 7) професійні судді, народні засідателі та присяжні – про обставини обговорення в нарадчій кімнаті питань, що виникли під час ухвалення судового рішення, за винятком випадків кримінального провадження щодо прийняття суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, ухвали; 8) особи, які брали участь в укладенні та виконанні угоди про примирення в кримінальному провадженні, – про обставини, які стали їм відомі у зв'язку з участю в укладенні та виконанні угоди про примирення; 9) особи, до яких застосовані заходи безпеки, – щодо дійсних даних про їх особи; 10) особи, які мають відомості про дійсні дані про осіб, до яких застосовані заходи безпеки, – щодо цих даних. Не можуть без їх згоди бути допитані як свідки (та мають право відмовитися давати показання) особи, які мають право дипломатичної недоторканності, а також працівники дипломатичних представництв – без згоди представника дипломатичної установи*);

4) давати показання рідною або іншою мовою, якою він вільно володіє, і користуватися допомогою перекладача;

5) користуватися нотатками і документами при даванні показань у тих випадках, коли показання стосуються будь-яких розрахунків та інших відомостей, які йому важко тримати в пам'яті;

6) на відшкодування витрат, пов'язаних з викликом для давання показань;

7) ознайомлюватися з протоколом допиту та заявляти клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень, а також власноручно робити такі доповнення і зауваження;

8) заявляти клопотання про забезпечення безпеки у випадках, передбачених законом;

9) заявляти відвід перекладачу.

2. Свідок зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду;

2) давати правдиві показання під час досудового розслідування та судового розгляду;

3) не розголошувати без дозволу слідчого, прокурора, суду відомості, які безпосередньо стосуються суті кримінального провадження та процесуальних дій, що здійснюються (здійснювалися) під час нього, і які стали відомі свідку у зв'язку з виконанням його обов'язків.

3. Особа, яку залучають до проведення процесуальних дій під час досудового розслідування як понятого або яка стала очевидцем таких дій, зобов'язана на вимогу слідчого, прокурора не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії.

Крім того, згідно з частиною 7 статті 224 Кримінального процесуального кодексу України за бажанням допитуваної особи вона має право викласти свої показання власноручно. За письмовими показаннями особи їй можуть бути поставлені додаткові запитання.

_____ (підпис)

Свідка _____ у відповідності до ст. 67 попереджено про кримінальну (П.І.Б.) відповідальність, передбачену ст. 384 КК України (Завідомо неправдиве показання) та ст. 385 КК України (Відмова свідка від давання показань)

_____ (підпис)

Ознайомившись із своїми правами, свідок заявив, що бажає давати показання _____ мовою та викладати їх _____.
(вказати мову) (під запис або власноручно)

Послуг перекладача _____.
(потребує, не потребує)

Під час давання показань користуватися правовою допомогою адвоката _____.
(бажає, не бажає)

По суті поставлених запитань свідок _____ дав наступні показання: _____
(вказати отримані в результаті процесуальної дії відомості, важливі для цього кримінального провадження)

Показання зафіксовані на носії інформації _____

_____,
(вказати характеристики носіїв інформації у випадку застосування технічних засобів фіксації)

які додаються до даного протоколу.

За результатами фіксування допиту технічними засобами від учасників процесуальної дії клопотання про внесення тексту показань до протоколу допиту _____.
(надходили, не надходили)

Учасникам процесуальної дії повідомлено про спосіб ознайомлення із змістом протоколу, а саме _____.
(надання письмового протоколу, перегляд або прослуховування носіїв інформації у випадку застосування технічних засобів фіксації)

Ознайомившись із текстом протоколу допиту від учасників процесуальної дії клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень _____

_____ (не надходили; якщо надійшли, вказати, що саме)

Свідок

_____/_____/_____
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Учасники

_____/_____/_____
прізвище, ім'я, по батькові (підпис)

_____ / _____ /
прізвище, ім'я, по батькові *(підпис)*

Допитав: _____
(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Від підписання протоколу допиту відмовляюсь у зв'язку з _____
 _____.
(вказати причини такої відмови з боку свідка або іншого учасника процесуальної дії)

Свідок _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) *(підпис)*

Захисник _____ / _____ /
прізвище, ім'я, по батькові *(підпис)*

Поняті (у разі відсутності захисника):

1 _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) *(підпис)*

2 _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) *(підпис)*

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Додаток 3
ПРОТОКОЛ
допиту підозрюваного

ПРОТОКОЛ
допиту підозрюваного

Місто (сел.) _____

« ____ » _____ 20 ____ року

Допит розпочато о « ____ » год. « ____ » хв.

Допит закінчено о « ____ » год. « ____ » хв.

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » _____ 20__ року, у приміщенні _____ в присутності осіб, яким роз'яснені вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії: _____

(їх прізвище, ім'я, по батькові, дата народження та місце проживання, підпис)
яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____
(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються

при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

_____, з дотриманням вимог статей 42, 95, 104, 106, 223, 224 КПК України, допитав як підозрюваного:

1. Прізвище, ім'я та по батькові _____
2. Дата та місце народження _____
3. Національність _____
4. Громадянство _____
5. Освіта _____
6. Місце роботи (навчання) _____
7. Рід заняття та посада _____
8. Місце проживання (реєстрації) _____
9. Судимість _____
10. Чи являється депутатом (якої Ради) _____
11. Відомості про паспорт або інший документ, що засвідчує особу _____

Підозрюваному роз'яснено, що його викликано для дачі показань у кримінальному провадженні № _____ у зв'язку з учиненням ним кримінального правопорушення

(вказати у зв'язку з чим та в якому провадженні він допитується та у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють)

Підозрюваному _____ роз'яснено зміст ст. 63 Конституції України про те,
(П.І.Б.)

що особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначене законом _____
(підпис)

Підозрюваному _____ роз'яснено зміст ст. 18 КПК України про свободу від
(П.І.Б.)
самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів чи членів сім'ї, а також ст. 20 КПК України про право на захист _____
(підпис)

Підозрюваному _____ роз'яснено порядок проведення допиту, його права та
(П.І.Б.)
обов'язки, передбачені ст. 42 КПК України, а також вручено Пам'ятку про його процесуальні права та обов'язки _____
(підпис)

**Права та обов'язки, а також порядок проведення допиту мені роз'яснені та зрозумілі.
Пам'ятка про процесуальні права та обов'язки підозрюваного мені вручена**

«__» ____ 20__ року.

Підозрюваний: _____
(прізвище, ініціали, підпис підозрюваного)

Ознайомившись із своїми правами, підозрюваний заявив, що давати показання та відповідати на показання він _____
(погоджується, відмовляється)

Під час проведення допиту _____ бажання на участь захисника _____
(виявив, не виявив) (прізвище, ім'я, по батькові)

Показання бажає давати _____ мовою та викладати їх _____
(вказати мову) (під запис або власноручно)

Послуг перекладача _____
(потребує, не потребує)

Підозрюваний: _____
(прізвище, ініціали, підпис підозрюваного)

По суті поставлених запитань підозрюваний _____ дав наступні показання: _____
(вказати отримані в результаті процесуальної дії відомості, важливі для цього кримінального провадження)

Показання зафіксовані на носії інформації _____,
(вказати характеристики носіїв інформації)
у випадку застосування технічних засобів фіксації)

які, додаються до даного протоколу.

За результатами фіксування допиту технічними засобами від учасників процесуальної дії клопотання про внесення тексту показань до протоколу допиту _____
(надходили, не надходили)

Учасникам процесуальної дії повідомлено про спосіб ознайомлення із змістом протоколу, а саме _____
(надання письмового протоколу, перегляд або прослуховування носіїв

інформації у випадку застосування технічних засобів фіксації)
Після ознайомлення з текстом протоколу допиту від учасників процесуальної дії клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень _____
(не надходили; якщо надійшли, вказати, що саме)

Підозрюваний	_____	/ _____ /
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)
Захисник	_____	/ _____ /
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)
Учасники	_____	/ _____ /
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)
Допитав:	_____	
	(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)	

Від підписання протоколу допиту відмовляюсь у зв'язку з _____

(вказати причини такої відмови з боку підозрюваного або іншого учасника процесуальної дії)

Підозрюваний	_____	/ _____ /
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)
Захисник	_____	/ _____ /
	(прізвище, ім'я, по батькові)	(підпис)

Поняті (у разі відсутності захисника):

1.	_____	/ _____ /
	(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)	(підпис)
2.	_____	/ _____ /
	(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання)	(підпис)

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Додаток 4
ПРОТОКОЛ
одночасного допиту осіб

ПРОТОКОЛ
одночасного допиту осіб

Місто (сел.) _____ » _____ 20 ____ року

Допит розпочато о « ____ » год. « ____ » хв.

Допит закінчено о « ____ » год. « ____ » хв.

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » _____ 20 ____ року, у приміщенні

з дотриманням вимог статей 104, 106, 223, 224 КПК України, провів одночасний допит між:

1. _____
(процесуальний статус, прізвище, ім'я та по батькові)
2. _____
(процесуальний статус, прізвище, ім'я та по батькові)
3. _____
(процесуальний статус, прізвище, ім'я та по батькові)

в присутності _____
(процесуальний статус, прізвище, ім'я та по батькові)

Учасникам слідчої дії повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Учасникам слідчої дії роз'яснено вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії та зміст ст. 63 Конституції України про те, що особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначене законом

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Про кримінальну відповідальність, передбачену ст. 384 КК України («Завідомо неправдиве показання»), попереджений

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Про кримінальну відповідальність, передбачену ст. 385 КК України («Відмова свідка від давання показань»), попереджений

(підпис)

(підпис)

(підпис)

Особам, викликаним на одночасний допит, роз'яснено їх право після надання показань, з дозволу слідчого, ставити один одному запитання та вимагати доповнення протоколу і внесення до нього поправок.

При одночасному допиті дали показання: _____

(з'ясовується чи знають викликані особи одна

одну і в яких стосунках перебувають, після чого викладається зміст одночасного допиту)

Показання зафіксовані на носії інформації _____.

(вказати характеристики носіїв інформації у випадку застосування технічних засобів фіксації)

які додаються до даного протоколу.

За результатами фіксування допиту технічними засобами від учасників процесуальної дії клопотання про внесення тексту показань до протоколу допиту _____.

(надходили, не надходили)

Учасникам процесуальної дії повідомлено про спосіб ознайомлення із змістом протоколу, а саме _____

(надання письмового протоколу, перегляд або прослуховування носіїв інформації у випадку застосування технічних засобів фіксації)

Після ознайомлення з текстом протоколу допиту, учасники процесуальної дії клопотання про внесення до нього змін, доповнень і зауважень _____

(не заявили; якщо заявили, вказати, які саме)

Свідок

(прізвище, ім'я, по батькові)

/ _____ /
(підпис)

Свідок

(прізвище, ім'я, по батькові)

/ _____ /
(підпис)

Свідок

(прізвище, ім'я, по батькові)

/ _____ /
(підпис)

Учасники

(прізвище, ім'я, по батькові)

/ _____ /
(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

/ _____ /
(підпис)

Допитав: _____

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Від підписання протоколу допиту відмовляюсь у зв'язку з _____

(вказати причини такої відмови з боку свідка або іншого учасника процесуальної дії)

Свідок

(прізвище, ім'я, по батькові)

/ _____ /
(підпис)

Захисник _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) *(підпис)*

Поняті (у разі відсутності захисника):

1. _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) *(підпис)*
2. _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, місце проживання) *(підпис)*

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Додаток 5
ПОСТАНОВА
про проведення допиту (впізнання)
у режимі відеоконференції

ПОСТАНОВА
про проведення допиту (впізнання) у режимі відеоконференції

Місто (сел.) _____

«__» _____ 20__ року

(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)
розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від «__» _____ 20__ року, за ознаками _____,
(правова кваліфікація кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність)

ВСТАНОВИВ:

(зміст обставин, які є підставами для прийняття постанови;

мотиви прийняття постанови, їх обґрунтування: неможливості безпосередньої участі певних осіб у досудовому провадженні за станом здоров'я або з інших поважних причин;

необхідності забезпечення безпеки осіб;

проведення допиту малолітнього або неповнолітнього свідка, потерпілого;

необхідності вжиття таких заходів для забезпечення оперативності досудового розслідування;

наявності інших підстав, визначених слідчим, прокурором, слідчим суддею достатніми.

На підставі викладеного, керуючись ст.ст. 110, 232 КПК України, -

ПОСТАНОВИВ:

1. Провести допит (впізнання) гр. _____ у режимі відеоконференції.
2. Доручити співробітникам _____, на території юрисдикції якого перебуває гр. _____, вручити пам'ятку про його процесуальні права, перевірити документи, що посвідчують особу та перебувати поряд з ним до закінчення допиту (впізнання).

(слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)

Суть постанови роз'яснена, заперечення відсутні.

«__» _____ 20__ року _____

/ _____ /
(підпис)

Додаток 6
ПРОТОКОЛ
допиту в режимі
відеоконференції

ПРОТОКОЛ
допиту в режимі відеоконференції

Місто (сел.) _____

« ____ » _____ 20 ____ року

Допит розпочато о « ____ » год. « ____ » хв.

Допит закінчено о « ____ » год. « ____ » хв.

_____,
(слідчий, посада, найменування органу, ініціали, прізвище)

розглянувши матеріали досудового розслідування, внесеного до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № _____ від « ____ » _____ 20__ року, у приміщенні (вказується місце перебування слідчого) _____

а також _____

(вказується місце перебування допитуваного, з яким здійснюється відеоконференція)

за допомогою _____

(інформація про канали зв'язку, що гарантують інформаційну безпеку

та технічну можливість проведення даної слідчої дії і виконання вимог ст. 232 КПК України)

за клопотанням _____

в присутності осіб, яким роз'яснені вимоги ч. 3 ст. 66 КПК України про їх обов'язок не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії:

_____,
(їх прізвище, ім'я, по-батькові, дата народження та місце проживання, підпис)

яким заздалегідь повідомлено про застосування технічних засобів фіксації, умови та порядок їх використання: _____

(характеристики технічних засобів фіксації та носіїв інформації, які застосовуються

при проведенні цієї процесуальної дії, підписи осіб)

_____, з дотриманням вимог статей 104, 106, 223, 224, 232 КПК України, допитав як

(вказується процесуальний статус допитуваного):

1. Прізвище, ім'я та по батькові _____

2. Дата та місце народження _____

3. Національність _____

4. Громадянство _____

5. Освіта _____

6. Місце роботи (навчання) _____

7. Рід заняття та посада _____

8. Місце проживання (реєстрації) _____
 9. Судимість _____
 10. Чи являється депутатом (якої Ради) _____
 11. Відомості про паспорт або інший документ, що засвідчує особу

_____ (посада, прізвище, ім'я, по батькові службової особа органу досудового розслідування, яка зобов'язана вручити особі пам'ятку про її процесуальні права, перевірити її документи, що посвідчують особу, та перебувати поряд з нею до закінчення слідчої (розшукової) дії)

По суті заданих запитань гр. _____ дав наступні показання:

_____ (вказати отримані в результаті процесуальної дії відомості, важливі для цього кримінального провадження)

Заяви і доповнення до протоколу _____ (відсутні або зазначається суть заяви чи доповнення)

До протоколу додаються: _____ (носії інформації, на якому зафіксована проведена слідча дія)

Учасники _____ / _____ /
 (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)
 _____ / _____ /
 (прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Допитав:

_____ (слідчий, посада, найменування органу, підпис, прізвище, ініціали)